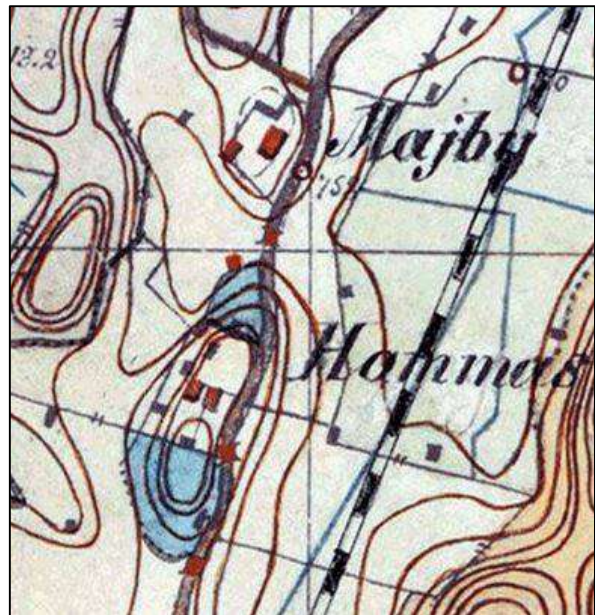

Etappi 11. Masalan koulu ja Hommas

Vuonna 1865 maallinen paikallishallinto erotettiin seurakunnasta. Kunnallisen itsehallinnon tehtäväksi muodostui huolehtia terveydenhuollosta, sosiaalihuollosta, kirjastosta, paloturvallisuudesta ja kansakouluista. Lisäksi kunnan tuli huolehtia järjestelyistä, jotka liittyivät maanteiden hoitoon, kestikievereihin, kyytilaitokseen ja postin kulkuun.

Tammikuussa vuonna 1871 ensimmäinen kansakoulu Hindersbyssä aloitti toimintansa. Koulun nimi oli ”Heikkilän Knutsin poikakoulu”. Vastaava tyttökoulu aloitti toimintansa samana vuonna, aivan Heikkilän koulun vieressä, mutta muutti myöhemmin vuonna 1880 Lapinkylään.

Bobäckin kansakoulu perustettiin vuonna 1887 ja se toimi aluksi Majbyn päärakennuksen tiloissa, talossa joka sijaitsi aivan nykyisen Masalan koulun läheisyydessä. 1830-luvulla rakentunut Majbyn päärakennus toimi paitsi kouluna myös asuntona, lepokotina, pensionaattina ja käräjahuoneistona. Talo purettiin vuonna 1968.

Majby, Hommas Senaatin kartasto
1870. Kunnan karttapalvelut

Luoman ruotsinkielinen kansakoulu siirtyi uuteen koulurakennukseen vuonna 1897. Talon rakennutti kunta saatuaan Sundsbergin omistaja Sumeliukselta Gubbängenin kukkulan ja sitä ympäröivän peltomaan lahjoituksena. Paikka rajautui Hommaksen tilaan ja sijaitsi lähellä Ljusdalaa. Maapalstan nimeksi tuli Hedvigsberg, rouva Sumeliuksen etunimen mukaan. Vuonna 1912 rakennus sai laajennuksen Eliel Saarisen piirustusten mukaan.

Vuonna 1921 astui yleinen oppivelvollisuus voimaan. Masalaan rakentui tämän jälkeen kaksi ruotsinkielistä alakoulua – vuonna 1925 Luoman Majbyhyn ja vuonna 1927 Hvittorpin- ja Sepänkyläntien risteykseen Nissnikuhun. Majbyn koulun rakennuksen perustukset ovat vielä nähtävissä Rusthollintiellä. Nissnikun rakennuksessa toimii nykyään kunnan ylläpitämä päihdehuollon yksikkö.

Kirkkonummen opaskartta 2016.
Maanmittauslaitoksen luvalla. May

Koulut olivat ruotsinkielisiä, lukuun ottamatta yhtä vuonna 1895 Veikkolassa toimintansa aloittanutta koulua. Suomenkielisten osuus Kirkkonummella kuitenkin kasvoi 1900-luvun alun vuosikymmenien muuttoliikkeen aikana varsin ripeästi. Masalassa aloitti vuonna 1932 suomenkielinen kansakoulu toimintansa. Koulu sijaitsi Sepänkylän- ja Masalantien risteyksessä, Ratavallilla. Muutamaa vuotta myöhemmin kunta rakensi Ratavallilla yhä edelleen sijaitsevan vihertävän koulurakennuksen. 1930 -luvun lopulla oppilaita oli viitisen kymmentä ja monet myös asuivat talossa muuten liian pitkiksi venyvien koulumatkojen vuoksi. Oppilaat tulivat koko eteläiseltä ja keskiseltä kunnan alueelta.

Porkkalan alueen luovutuksen jälkeen kunta näki tarpeen uuteen suomenkieliseen kouluun, joka rakennettiin vuonna 1958 Masalan Hommakseen. Kunnan keskustan suomenkielinen koulu - Kirkkoharjun koulu - rakennettiin 1960-luvun alussa, joka toimi aluksi Masalan koulun sivukouluna. Jo seuraavana vuosikymmenenä Masalan koulun tilanpuutteesta johtuen paikalle rakennettiin lisätiloja ja erillinen voimistelusalit.

Hans Brennerin kirjassa “Masala - maalaishäädästä taajamaksi” kerrotaan Masalan koulun entisen vahtimestarin haastattelusta vuodelta 2005. Vahtimestari kertoo miten 60-luvulla koulun ympäristö oli hyvin erilainen kuin tänä päivänä: “Koulun vieressä oli suuria kuusia ja

metsässä oli paljon mustikoita.” [...] “Monta kertaa ajoin jonkun oppilaan mopedillani lääkäriin tai hammaslääkäriin. Hammaslääkärin vastaanotto oli jonkin aikaa Bobäckin koululla.” [...] “Koulussa vallitsi kyllä hyvä henki. Koulujuhlat olivat hauskoja.” (s. 150)

Nykyinen koulurakennus rakennettiin vuonna 2011, ja vanha liikuntasali purettiin tällöin kokonaisuudessaan.

Masalan koulu kesällä 2015. Kuva: May ry

Poispuretun liikuntasalin ohitse kulkee vanha Hommaksen tie. Kuva May ry. , 2015

